

Слід підкреслити, що визначення експортного потенціалу регіону неможливо без оцінки ефективності експорту конкретних підприємств, урахування кон'юнктури світових ринків, а також економічної політики всередині країн-експортерів і країн-імпортерів. Проблеми експортного потенціалу не є новими. Особливо актуалізувався цей процес в країнах з перехідною економікою, де реалізація власної зовнішньоекономічної політики набула найважливішої умови економічного і політичного самовизначення держави та входження її у світову господарську систему на правах рівноправного партнерства.

Список використаних джерел:

1. Піддубна Л. І. Проблеми і тенденції розвитку експортного потенціалу підприємств машинобудування харківської області / Л. І. Піддубна, О. А. Шестакова // Бізнес-інформ. – 2012. – № 1. – С. 51–55.
2. Головне управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://kh.ukrstat.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

О. В. ДИМЧЕНКО, д-р екон. наук, професор, К. М. ШАПОВАЛОВА,
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Підприємства готельного господарства є ключовою сферою економіки гостинності будь-якої держави, при цьому від ступеня її розвитку залежать деякі економічні параметри країни: національна безпека, рівень матеріального добробуту населення, ефективність використання факторів виробництва тощо. Особливість готельної сфери полягає у тому, що всі її структурні елементи пов'язані та взаємозалежні: підприємства готельного господарства є основою для наступних більш складних сфер індустрії гостинності, роль готелів визначає його обслуговуюча функція в усіх міжгалузевих комплексах, які виробляють основні види продукції та надають послуги.

Наголосимо на тому, що сьогодні проблема кризи гостро стала перед підприємствами готельного господарства, адже саме ця сфера одна з перших відчула на собі всі проблеми та досі ще потребує антикризових заходів. Протягом останніх років підприємства готельного господарства України

зазнали структурних змін, які спричинили кризове становище, при цьому було знижено обсяг наданих ліжко-діб приблизно на 45%, що потягло за собою банкрутство деяких з них. Отже, ці невтішні данні свідчать про те, що дана сфера економіки потребує негайного застосування антикризового управління з метою запобігання кризового становища в економіці в цілому.

Таким чином, обґрунтування процесу запобігання банкрутства на підприємствах готельного господарства є однією з найбільш актуальних проблем вітчизняної економіки, тому що дозволяє підвищити економічну безпеку країни та відображає дотримання інтересів самих суб'єктів, його працівників, кредиторів, держави, суспільства. Особливе значення при запобіганні банкрутства отримує його рання діагностика факторів виникнення банкрутства в індустрії гостинності України та, відповідно до них, застосування інструментів прогнозування, які включають в себе кількісні показники дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища й дозволяє виявляти основні негативні тенденції в розвитку суб'єктів господарювання в сфері гостинності. При цьому, з метою виведення досліджуваних підприємств з кризи необхідно провести системне дослідження діяльності підприємства в цілому та визначити на якому з етапів кризової ситуації воно знаходиться (рисунк 1).

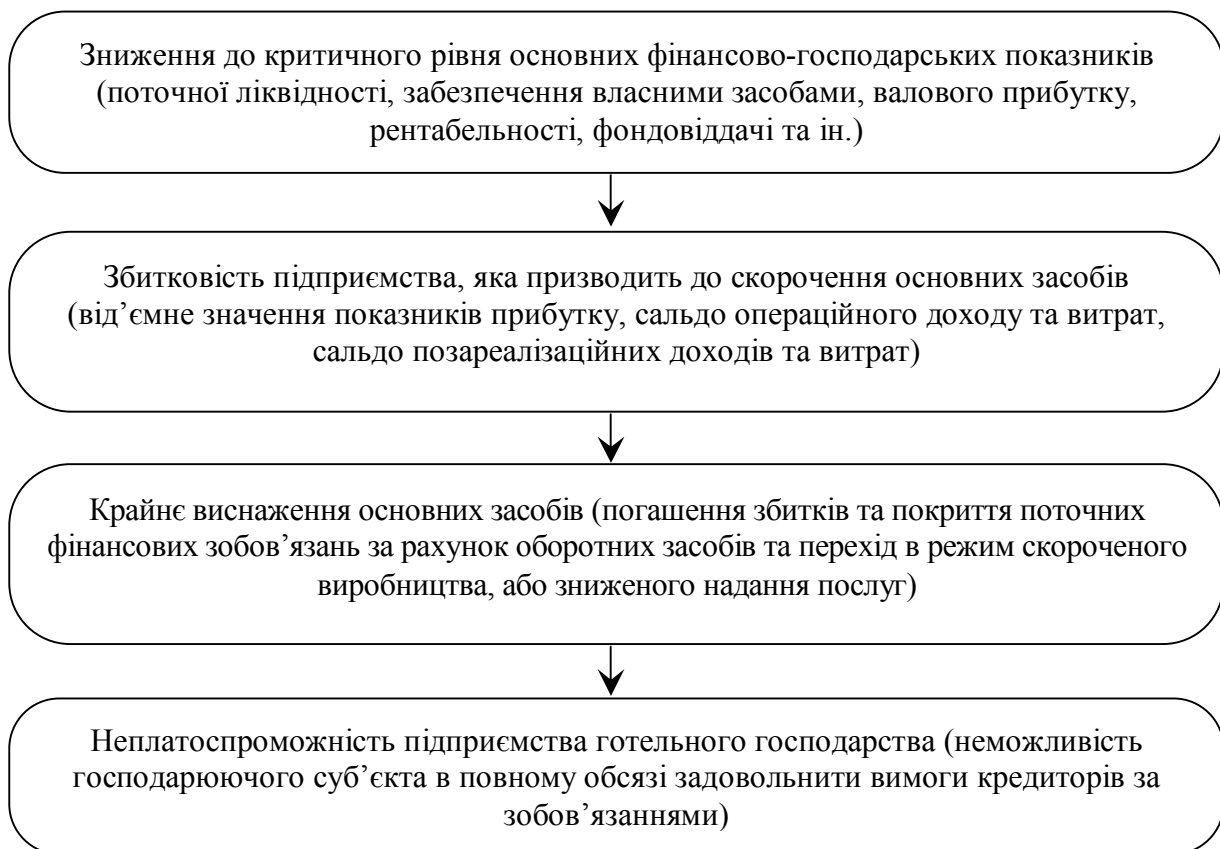

Рис. 1 – Поетапна схема розвитку кризової ситуації на підприємстві готельного господарства

Зазначимо, що у випадку виявлення під час діагностики перерахованих проблем на підприємстві необхідно негайно застосовувати інструменти антикризового управління, при цьому на основі отриманих даних на підприємстві слід змінити систему управління з традиційної на антикризову, що допоможе підприємству ввести в дію відповідні організаційні та економічні механізми, які дозволили б вибратись з ситуації, що склалася, з найменшими втратами (рисунок 2).

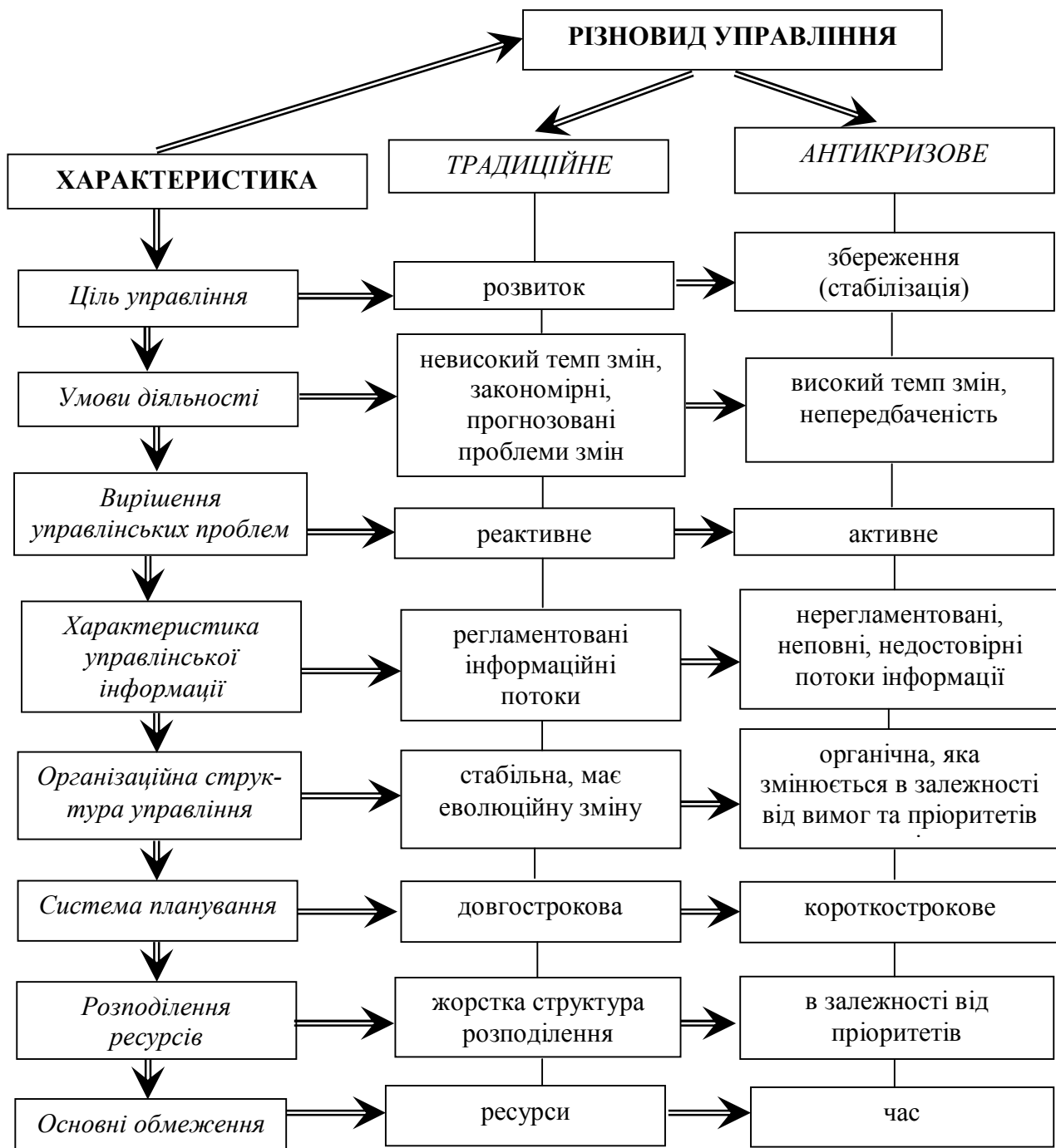

Рис. 2 - Порівняльна характеристика традиційного та антикризового управління на підприємствах готельного господарства

Таким чином, в зв'язку з кризовим становищем в діяльності підприємств готельного господарства виникають різного роду проблеми, які необхідно вирішувати за допомогою інструментів антикризового управління, які допоможуть змінити напрямки їхньої діяльності та вивести із ситуації, що вже склалася.

Отже, наголосимо, що якщо підприємство не має можливостей та здатності боротися з кризовою ситуацією, воно зникає, в іншому випадку підприємство може використовувати всі свої сильні сторони і пережити кризу. Зовнішньоекономічна діяльність є важливою складовою частиною стабілізації господарської діяльності підприємств, при цьому вона виступає однією з сфер господарської діяльності, яка пов'язана з міжнародною виробничою та науково-технічною кооперацією, експортом та імпортом товарів, послуг, виходом підприємств на зовнішні ринки. Суттєвим фактором підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні окремих підприємницьких структур, так і в масштабах усієї країни є розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Найбільш оптимальним та ефективним способом виходу з даної ситуації є застосування інструментів антикризового управління для діагностики банкрутств окремих підприємств та подальшого прогнозування їхньої діяльності, при цьому разом з тим, на сучасному етапі зовнішньоекономічна діяльність українських підприємств, у тому числі й підприємств готельного господарства, потребує вдосконалення. Але наголосимо, на тому, що цьому, насамперед, повинна сприяти виважена державна політика у зовнішньоекономічній сфері.

ENTREPRENEURSHIP AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF CITIES

Ing. DAVID SLAVATA, PhD

VŠB-TU Ostrava, Czech Republic

OLENA PANOVA, Senior Lecturer

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

The contemporary development of civilization is characterized by intensive urbanization: according to the projected UN estimates the urban population will account for 66% of the world's population by 2050. Over the last few decades cities have been acknowledged as net generators rather than consumers of capital: cities drive national GDPs by generating 70-80% of any nation's wealth. The